

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 376.

კობია, 29 იანვარი 1906 წ.

ხანძრის № 2991.

მეუ ლ პარიზსა

(გერალ)

ზამთარი მძიმეა, დედამიწის ჰარდის. ყინვა თან-
დთან სუსს უმატებს, ჰარიშალი შფოთავს, იმუქრება.
შენობებს უსინებს, მიწებებზე დანავარდობს, მომეტებულ
ნაწილად მთებში ტყიანს აღილებს ეტანება. იქ სკირდება
ბრძოლა. უზარმაზარი ხეები წინ ეღობებიან. ისმის საშინელი
ზუზუნი, გმინვა, ღრინცელი.

ნადირი, ფრინველი, ქვემარში კიალანი, ყველანი
თავთავიანთ ზუნაგებში იმალებიან, გულის ფანქრალით ელიან
გახაფხულს.

იანვარი უკვე ღლებსა სივლის, სულსა ჰლებს, ბრწყინ-
ვლი მზე თანდათან ახოვდება, მალე ყველგან ერთიანი
მოაქვნიან თავის უხეს, შარვანდელით მოსილს ნათელს.

ამავე იმდით უმკლავდებიან სიცხეს აღაშინები.

ზამთრის ქომაგი უფრო და უფრო მწვადება, ონავრობს,
ხეებს ჰალეჯს, თოვლს, მიწს ჰხვეტს, ერთმანეთში ურევს,
პარლენის და გაბრაზებული ჰერში აქეთ-იქით ჰფრტავს.

მაგრამ ქარიშხალს ნიადაგი არა აქვს. ხანგრძლივი ჰარ
არის მისი ძალა. იგი შემთხვევით მძლავრობს, უსაძირკველი

არამ ფალიერი

საფრანგეთის ახალი პრეზიდენტი.

კლდეოვით ქანაობს. საშინოა მხოლოდ მისთვის, ვინც დანგ-
რების დროს ქვეშ მოაქვება.

შეუხებელი, უზარმაზარი ტყის მსხვილი, წვიგ-მაგარი
ნამეს ძირები, ტოტების აქეთ-იქით ხეტოებით გაოფნებულინი,
თანდათან გამედგრებით ეწინააღმდეგებიან, ზღვის ზეოთრებით
იზრდებიან, მრავლდებიან, ტოლტბივით ზედიზედ ელალებიან
და ჰქცევიან მებრძოლს.

ქარიშხალს ღონე ეყარება. უკანასკნელად ძალზედ
ქონივს, აღარაფერსა ჰზოგავს, თავისი იმტრევეს, კლდეებს

ებლებს, ათასად გადახლართულ ტოტებს ერთმანეთზედ მძლავ-
რად ჰხეთქებს, ყველაფერს ანადგურებს, შემადრწუნებლად
ახმარებს.

მაგრამ... ფსევები?! ესაა საშინო...

ყლორტები უკვე წაღებიან...

ქარიშხალი განწირულებით ღრილობებს, ღმუხს, ტირის,
თანდათან სუსტდება, ნელნელა სუნთქვას ჰკარგავს და ბრძოლის
ველზედ მართო დამტყრელი ტოტები და ცივი სამარე-ლა
რჩება.

დინჯი, აღქაჩელი ზუნება თავის დუმში სამარაოა
არა სკმალავს.

ბილი მნათობი თოვლს გააღნობს და ახლად ააყვავებს
მელდოს...

გ. ხენოშვილი

ა. ფალიერი.

ლუბე.

ახალი პრეზიდენტი.

წინანდელი პრეზიდენტი.

აქტი უნდაეს ფილიპეს კენჯი იუროს პრეზიდენტობაზე.

ჩიჭრა-პრივა ვეფხვი

აღმოსავლეთის ღვეჯნი.

(ოარგანი)

ახლაგზდა ვილასა და მისი ბრძენი მსწავლებელი პანდუ
მოგზაურობდნენ მდ. გოლოვარის ნაპირებზე. შეიპყრებოდნენ.

ტოვასის კელაგზე გაყრდნე გუბერნატორის კანცელაციის წინ.

როცა საღამოს ბურუსი მიწას გადაფარავს და ტურებმა კივილი იწყეს, მგზავრები ერთ დიდ ქაღალქში მივიდნენ. ქუჩებში სამარისებური სიჩუმე იყო; ადამიანი იშვიათად თუ გამოჩნდებოდა, ისიც შეშინებული აქეთ-იქით იცქირებოდა და აშრდილსავით ჩუმად მიიპარებოდა. მოხუცთა დანაკლებულ სახებზე შიში ახატებოდა, დედაკაცებს ნამტარალდვი თვალები გაუფიქრებულად ჰქონდათ. შწარე სიღარიბე მოსწავდა ნახევრად დანგრეულ სახლების ქუჩებში კედლებსა და იშვიათ გამჟღავნებულ ძონებზე. ღიღის გაქირავებით იშოვებს ვილასა და პანდემ ღამის გასათვლი ბინა. ვილასაჲ ჰკითხა მასპინძელს:

— რად არის ასეთი შიშინაობა ქალაქში? რისი ეშინიათ მოხუცებს? რად დასივებით თვალები ქალებს ტირილისაგან, სად არიან ამაღვანდანი?

— დიღია ჩვენზე მოვლენილი უბედურება, — უპასუხა მასპინძელმა ვილასას: შეუბრალებელი ჩიტრა-გრიგო ვეფხვი დაშატრონა ჩვენ ქალაქს. ვეფხვი ჩვენი ბატონია, ჩვენი მისი მონები ვართ. წაგართვა ჩვენი შრომის ნაყოფი, რომ ომები სწოის და ჩვენზე ზედამხედველები იყოლიოს; ჩვენი შეილები ჯარში გაიყვანა. ჩიტრა-გრიგო მოჰქალა მხიარულება და თათლის სანთლად აქაია მამაკაცების გული. ქალებს იმიტომ აქვთ დაწითლებული თვალები, რომ სტრიან ბოროტ ჩიტრა-გრიგოსაგან წაყვანილებს და წასაყვანად გამზადდებულს. წყევ-ვა-კრულვა შენ, ჩვენი მტრადი!

სიტყვა თუ არა ეს მოხუცმა, მთიდან ქარმა დაპყრო და მდინარის ბაღს-ბუღსაჲმ ჩურჩული შექმნა. გაფიქრდა მოხუცა შიშისაგან, აკანკალდა და მუდართი დაიყვინკა:

— მაჰ-ტევე, მძაჩანებელი! ამატევე შენ სულელსა და სულდამბლ მონას, საიდანღაც მოვიდნენ ეს უტყოლები და სავედურის თქმა შემაგონეს.

სიგვედ მოიცვა ვილასა და მოუთმენლად ელოდა განთიადს. მზე რომ ამოცურდა და მისმა სხივებმა ღია ღრუბლები ვარდის ფრად შელესს, მოწაფე და მასწავლებელი გზას შეუდგნენ.

შეზინდებისას, როცა საღამოს ბურუსი მიწას გადაფარავს და ტურებმა კივილი შექმნეს, მგზავრები მეორე ქაღალქში მივიდნენ; აქაც სახლები ნახევრად დანგრეული იყო; მცხოვრებთა ტრანსამოს აქაც მოძებნი შეადგენდა; მიმოიღო არ ისმოდა იღუმელი მონური კვების; არ სჩანდნენ შიშისაგან აკანკლებული ადამიანები. ღარიბად იყვნენ ჩაცმული მცხოვრებნი, მაგრამ თავი ამაყად ეკირათ. ეს არის: გაღიმების ვერ ახერხებდნენ. შროსხანად იცქირებოდნენ მამაკაცები;

მუშუარება და ზრუნვა ეშინოდა დედაკაცებს. მგზავრებმა ბინა აღვილად ჰიშოვეს. მასპინძელმა მტრად ვახშმი შესთავაზეს სტუმრებს:

— მეტს ვერას მოვართმევთ, — უთხრა მათ: — დაბლა დიასახლისმა: — სულმდაბალმა ვირიტანგმა-ვეფხვმა, ჩვენმა მტარვლმა, ყველაფერი წავგარავა.

ამ სიტყვებზე სახე გაუფიქრდა სახლის პატრონს, მაგრამ შიშისაგან კი არა, არამედ განრისხებისა და აღშფოთებისაგან.

— წყევ-კრულვა შენ, სულმდაბალი მტრადი! — დაუყვირა მან, — ახლოდებდა ღლე ჩვენის დახსენისა და მაღელ ვაგავლები შენ.

მასპინძლის შევლის თვლები გუჟაწყინდა და მისი ჯერ პატარა ხელები მაგრიდ მოიცუშნა.

ღამე მშვიდობიანად გაატარა ვილასამ. მზე რომ ამოცურდა და მისმა სხივებმა ღია ღრუბლები ვარდისფრად შელესს, მოწაფე და მასწავლებელი გზას შეუდგნენ. დაბინდდა და მგზავრები მესამე ქაღალქში მივიდნენ. ჯერ კიდევ შორიდან მოესმათ საკარხმა, მხიარული სიცილი და ყრბათა ბედნიერი ხმაურობა. სახლებს კეთილდღეობა ეშინოდა, მცხოვრებთა სახებზე ბედნიერების ბეჭედი იყო დასმული. პატარები სკოლიდან ბზუნდებოდნენ, ყრბანი და მოზონდნენ ან უფროსების ბრძოლ საუბარს ყურს უღებდნენ, ჯგულები სამუშაოდან ბრუნდებოდნენ და სათათბიროსაკენ მიიქაჩროდნენ. მგზავრებმა ბინა აღვილად იშოვეს; ვახშამიც კარგი მოუტანეს: სანამ ვახშამს გათავებდნენ, მასპინძელი სათათბიროდან მოვიდა. ცოლმა ჰკითხა ქვარს:

— რისთვის შეიკრიბნით დღეს?

— დამანაკ-ვეფხვმა გუთხოვა დაშვებარეობით ომში, მაგრამ ჩვენ უარი ვუთხარით: ჩვენ შრომასა და მშვიდობიანობას ვფიქრობთ. — დავეფუქა დამანაკ-ვეფხვი, მაგრამ მოუცემა უთხრეს: — ხელს არ მოაკცნს წავეფხუებო რაზუნდ ყველაფერს დაჰკარგავო და დამანაკ-ვეფხვი მიხედა და დამშვიდდა.

მხიარულად დაიძინა ვილასამ. როცა მზე ამოცურდა და ღია ღრუბლები ვარდისფრად შელესს, მასწავლებელი და მოწაფე გზას შეუდგნენ.

ვილასამ უთხრა პანდეს:

— მასწავლებელი! ბედნიერია ის ქალაქი, რომლის ახლო დაბინავებული სუსტი და შიშობა დამანაკ-ვეფხვი; შესაბარა-ლისა ის ქალაქი, რომელიც ხელში ჩაეარნა შეუბრალებელსა და ძლიერ ჩიტრა-გრიგო ვეფხვს.

ბრძენმა პანდემ ამაზე უპასუხა:

— იცოდ, ვილასა, რომ ჩიტრა-გრიგო, ვირიტანგ და დამანაკ სამი ვეფხვი კი არ არის, სამი სხვა და სხვა სახელია ერთისა და იმავე მშევისა. იგი შეუბრალებელი და მკაცრია შიშობა მონებთან და მონურად მორჩილია ამავე ვეფხვებისა და რამდენად ქალაქი მხად არის იარაღით გასცეს პასუხი ძალმომრეობას, იმდენად წყნარა და მშვიდია ვეფხვი. ჩიტრა-გრიგომ ხელში იღო პირველი ქალაქი: ამ ქალაქის მცხოვრებნი შიშობა მონებია: ბრძოლის ვერ ზღვდენ და საწყალს ელიან: ვეფხვი კეთილი და სულგრძნობი შეიქმნაო. ასეთი სასწაული არასოდეს არ მოხდებოდა. რამდენად უფრო მორჩილი არიან მონები, იმდენად მეტ სიამოვნებას პოულობენ ჩიტრა-გრიგო მათ წვალებში. ჩიტრა-გრიგო-ვირიტანგაჲ მტარვლობა და მეორე ქალაქშიც. იქაც მორჩილებით იქცეოდნენ, სანამ არ დარწმუნდნენ, რომ მოთმინება კიდევ უფრო აძლიერებდა ვეფხვის შეუბრალებლობას, და დაიწყეს ბრძოლა. ჯერ კი-

ვარუშაშვი მიმდარის გზებზე.

უაზნები „მშვიდებენ“. — (დავით აღმაშენებლის ფურცლისა და რკინის გზების გაყვანის გამო)

დრავუნების მოჭრელება. — (დავით აღმაშენებლის ფურცლისა და რკინის გზების გაყვანის გამო)

დევ ღარიბები არიან, მაგრამ მონობის თავი დააღწიეს. მესამე ქალაქში ჩიტრა-გრა-ვიჩიტრან-გა-დამანაკა მიხედა, რომ იქ მტარვალობა თვითონ მის მოუღებდა, ბოლოს და წყნარი და მორჩილი შეიქნა. უკმაყოფილება სიკოცხლზე; უმოკმედო,

მორჩილებითი მოლოდინი—სიკვდილი; გაბედულება მკნის გმირებსა და ბედნიერებს, მორჩილების ბედია—მონობის უღელი და მათარაბი.

თუშ-ფშაური ღებებს.

ზეკრებილი ვ. გელოვანის-მიერ.

მოქუის, მიმდებ დეპრდის,
სიკვდილი ძილი ჰგონია,
ტკბობა სიკვნივსა
ტრენვლ შედობა ჰგონია,
ნადგა პეღ სიამრდ
დოგბნო წოღა ჰგონია,
შედ დურა შავი შიქის
სახისი დაწვრა ჰგონია,
გველ-შავისი დაწვრა
წვრდელი ცოღ-შვილი ჰგონია,
შედვლა ვეღდის მოწვრა
გოღის მუღვევბი ჰგონია,
სწვეთი შიამრდობის
დგის გრეშვბი ჰგონია.

რა ნიშნად უნდა გავიგოთ, უფროსობა,
 ზოგჯერ არ ჩანს, რომელი უფროსია,
 ტიპიკური სიამაყით, სიამაყით,
 უფრო რატი იმით უფროსია?
 უფროსი გულს ამოთრევს,
 ჩამოთრევს უფროსია,
 დასჯებით, უფროსი დაუფლებს,
 ნიშნად არ მოგვიტყვას უფროსია..

დემოკრატო, ნუ მისცემი კარგ უმას,
ცოლსა აესა და ჰრამსა,
ის მოჭკლავს, ის დაბარებს,
წაღს გააუოლებს მდინარსა,

მხარედიო თოფსა ჯგლის
სიათა ზარ კეჟლიანსა,
წელზედით სმაღსაც შემოსნის
ზირფრანგულ რიხის ქეისასა.

როსტომ თქვა: სიბერ-კაცითა
სიბრუნველად გაძნელდა,
ჯაჭვი ბერანგათ ნაცვამი
ეხლასაწევად გაძნელდა...

ქალო, რისთვის გიხარან
კარგი ემის ცოლობა?
კარგი ემის ცოლობას
კარგი უნდა ქალობი;
შინა სხლას რიგი უნდა,
კარე-გურსა შეეწება,
სტუმარს კარგა დახვედრა,
კარგი გულის ჩვეუება.

„... უმარხადესად კახეთი, აქვენი აღმსრულებელ, მომეცო შე თანამოქალაქ ადგილი...

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. გ. ჯაბაძე